

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

O chestiune deschisă.

— Doi articoli, din cercuri învățătorești. —

I.

Preaveneratul consistoriu arhidiecezan a pus spre dezbateră în conferențele învățătorești ce se vor ține în anul acesta la 23—25 April, între altele și următoarea temă, de mare importanță:

„Cari sunt cauzele, că după atâția ani de frecventare a școlii și după atâția ani de obligativitate a frecventării, se află într-o credincioșii bisericii noastre încă un procent atât de mare de analfabeți, și că chiar dintr-o cei cari au frecventat școala sunt mulți, cari în viața practică neglijă cu totul scrisul și cetitul, sau se feresc a arăta că știu scrie și citi, și cari sunt mijlocele mai potrivite pentru a delătura această stare păgubitoare de lucruri?”

Fără îndoială, o chestiune această, a cărei norocoasă deslegare este de cea mai mare însemnătate pentru cultura poporului nostru și prin urmare pentru *fericirea* lui; și fiind ea atât de ponderoasă, datorită avem învățătorii, preoții și toți cari avem în vedere binele poporului, a ne ocupa de ea.

Nu voi insista asupra tristului adevăr, constat în tema suscitată, căci el este în general recunoscut, și nemărginită e durerea noastră când trebuie să i recunoștem existența, pe lângă toate jertfele proverbial de grele, ce le a prestat poporul nostru mai ales de o jumătate de secol încôce pe altarul culturii sale. Nu voi insista nici asupra altui adevăr, asemenea recunoscut, că fără cultură e imposibilă înaintarea, bunăstarea și fericirea pământescă a popoarelor. Ear' că cetit scrisul e cea mai elementară și mai indispensabilă primă recerință a culturii generale, asemenea n'are lipsă de dovedire.

Voi indica deci numai câteva din cauzele cari sporesc la credincioșii bisericii noastre numărul analfabeților și al celor cari ieșind din școala poporală

neglijă scrisul și cetitul, precum voi indica și unele mijloce mai generale pentru îndreptarea radicală.

Una din cauzele stagnării în cultură a poporului nostru — și numărul analfabeților chiar dovedește stagnare — o află în lipsa de *învățatori deplin calificați*, și mai ales în numărul neîsemnat de învățători cu *vocațiune* pentru cariera lor.

Un învățător necualificat pe deplin nu va putea nici-când propune cu succes, ear' cel fără *vocațiune* numai cu greu va putea propune cu acea căldură și insistență sufletescă, care poate întipări în sufletul și inima elevilor cele propuse și le poate face lor plăcută școala. O propunere forțată din partea învățătorului și o învățare și mai forțată și mecanică din partea elevilor, nu va produce rólele așteptate de la școala nici-odată.

Este apoi în general cunoscută și în parte și justificată aversiunea poporului față de școala, vedând că după grelele jertfe cu cari susține el școala de 30—40 ani, încă nici acum nu este în sat om care să știe cel puțin ceti și scrie mai cum se cade. Este apoi earăși natural, ca cel-ce nu a câștigat în școala plăcere pentru cetit și scris, să neglige cu totul în viața practică cetitul și scrisul.

A delătura însă cu totul învățătorii nu deplin calificați și fără *vocațiune*, e foarte greu într-o împrejurare noastră de astăzi.

Numărul tinerilor cari se dedică carierei de învățătorii și cari cercetă pedagogiile, se vede că nu e suficient, ear' al celor cari au și *vocațiune* pentru această carieră, e de tot dispartent. Spre a împopora mai bine pedagogiile însă, ar fi de dorit a se face elevilor toate înlesnirile posibile, fie prin înmulțirea și mărirea stipendiilor, fie prin reducerea la minimul posibil a taxelor seminariale.

Ear' *vocațiunea* — cuteza a afirma — chiar și cea înăscută, se poate foarte mult potența prin prelegerile ce le primesc elevii în seminarii, când se lăgă

de acestea, la toate ocaziunile binevenite, — și câte nu sunt de acestea în 3—4 ani, — cuvinte din inimă isvorite, cari se predisponă elevii și se i ambiționeze pentru cariera alasă.

Nu voi uita în viața mea o prelegere din literatura română ținută de regretatul profesor Dr. D. P. Barciannu. Vorbindu-ne despre prototipul dascălilor români, George Lazar, eruditul nostru profesor așa a știut să ne ambiționeze și electrizeze pentru cariera dascălescă, în cât la finea prelegerii întreg cursul ar fi fost în stare să plece chiar într-o păgâni, ca să și înceapă apostolia; ear' un alt profesor, vorbindu-ne despre școala Herbart-Zilleriană, ne-a făcut pre mulți să meditam, cum alți oameni mai învățați ai nămului nostru nu s'au făcut dascăli, ci au preferit alte carieri, cari nu pot să fie atât de frumoase ca cea învățătorescă.

Natural deci, că în urma multor astorfel de prelegeri, tinerii și formeză în fine *convîngeri*, cari nu se frâng de obstacole.

În legătură cu această cauză a stagnării culturii poporului nu va fi de prisos a aminti, că *învățatorii tolerați*, despre cari s'a făcut vorbă și în ziariștica noastră, ar trebui măturați cu desăvîșire de prin școlile noastre. Acestia n'au fost nici-când în stare a contribui fie cât de puțin la cultura poporului nostru; au fost însă totdeauna aceia, cari au contribuit la dejosirea statului învățătoresc, la întunecarea poporului și la împiedecarea mersului normal al progresului școlii.

Spre a câștiga o frecuență mai abundantă a pedagogiilor, pe lângă protegierea elevilor de pedagogie, amintită mai sus, ar fi de dorit, ca preoții și învățătorii nostri de la sate înșiși să premergă cu exemplu bun, dându-și fiii la pedagogie și stăruind și pe lângă singuraticii parochieni ai căror copii au 3—4 cl. gimn., ca să i dedice carierei de învățătorii. Pe lângă frumuseța carierei mai e dată acum și starea materială mai mulțămitoare a învățătorilor.

Având destul material bun, am ajunge mai curând apoi la eliminarea de prin școlile noastre a învățătorilor tolerați, spre binele bisericii și al poporului nostru.

Mai contribue apoi la răul din întrebare și *nestabilitatea* învățătorilor.

Un învățătoriu, care în fie-care an își schimbă stațiunea, pe lângă cea mai mare bunăvoință nu va putea satisface pe deplin chiămării sale și nu va contribui la câștigarea aprecierii cuvenite corporațiunei din care face parte. Abstrăgând apoi de la neajunsurile și neplăcerile proprii ale lor, provenite din dese schimbări, cea mai mare daună o suferă cauza și învățământul însuși, care regulat nu se începe mai nici odată, ear' legătura într-o cele premerse și cele următoare numai cu greu se află și foarte târziu, în detrimentul școlii și a învățământului. Natural, că sporiul nu-i satisfăcător ear' poporul, care cu multă trudă și greutate susține școala, se întărește în convingerea, că școala e numai o sarcină pentru el, de care caută apoi a se ușura la fie-care ocaziune binevenită, fie prin reduceri de salariu, fie și prin alte mijloce mai pécătose.

Pentru delăturarea acestui inconvenient ar fi de dorit, ca învățătorilor calificați să li-se impună, ca cel mult în doi ani de la depunerea examenului de calificațiune să și câștige o stațiune definitivă; ear' celor *provisori*, numai în casuri excepționale să li-se permită strămutarea de la o stațiune la alta, va să zică, acestia să fie denumiți, în cât e posibil, an de an tot la aceeași școala, până când depun examenul de calificațiune.

În special însă să li-se interzică învățătorilor provisorii odată denumiți a renunța la postul lor în același an, sub urmările de a rămâne neaplicați. Eu am văzut cum la o școala de a noastră au fost într-unul și același an denumiți *trei* învățătorii provisorii, și nici unul nu s'a prezentat nici măcar să vadă parochia, care a rămas apoi fără învățătoriu în acel an.

FOIȘORĂ

Cum se scriem?...

(Urmare.)

Noi, dimpotrivă, nu numai că sunt m de aceeași limbă, ci vorbim și același dialect (dacoromân, în opoziție cu cel aromân bună-*ora*) și deosebirea există numai în limba literară. Un țeran de la Năsăud se înțelege mai bine cu un țeran de la Calafat, de cât un avocat de la Cluj cu unul din Iași. Limba poporului e aceeași, cu toate că în România se zice *cearșaf* și în Ardeal *lepedeu*, și dacă cei din Țară nu ne înțeleg scrisul nostru, aceasta nu se întâmplă pentru-că noi scriem *cineze*, ear' ei *iau masa*, sau pentru-că noi spunem *laolaltă* și ei *împreună*. Bucureștenul va spune și mai departe *iau masa*, dar' va înțelege îndată pe Brașovenul care vrea să *cineze*, și când acesta din urmă e artist și va ști să întrebuințeze cu atât succes provincialismul său precum a făcut-o bună-*ora* Iosif în strofa:

„Dând uitării grija, scârba,
Inima în piept le saltă.
Pân' și popa-i trage strba
Cu creștinii *laolaltă*!”

la cea dintâi ocazie îl va întrebuința și Bucureștenul, ridicându-l astfel la rangul de termen literar.

Ceea-ce deosebește limba noastră de a Românilor din regat, o sumă de neologisme rău alese și întrebuințate în mod impropriu. Limba poporului, deși foarte bogată, nu e deajuns de *nuanțată* ca să se poată întrebuința fără schimbare în literatură. Omul cult are gânduri mai subtile de cât *țeranul* și voinde să le exprime nu găsește în *tesaurul* lexical poporan termeni cari să traducă întocmai gândirea sa. Atunci trebuie să recurgă la împrumuturi din limbi mai perfecte de cât a sa, limbi cu un trecut literar, cari și ele la rândul lor au făcut odinioară același lucru. O literatură românească propriu zisă dată de vre-o sută de ani, deci dintr-un timp, când Românii transcarpatini erau despărțiți politicește de cei din Ardeal și Ungaria. Noua limbă a omenilor culti nu mai putea deci să se desvîltoe în aceeași direcție. Dar' pe când dincolo de munți s'a născut o pleiadă de oameni mari, cari pe lângă cugetări și sentimente profunde au avut și bunul simț să știe din ce izvor să și alimenteze limba literară, la noi artiști și savanți au lipsit aproape cu desăvîșire, și dacă răsărea pe ici pe colo câte un gânditor, ca Cipariu, el era precau-

pat de ideea latinismului și limba noastră literară în loc să se desvîltoe în mod înconștient, dar' după-cum dicta bunul simț, s'a desvîltoe după precepte nobile, dar' lipsite de gust artistic. În România neologismele indispensabile au fost împrumutate din franțuzește și italienește, deci din două limbi, cari pe lângă că sunt desăvîșite, mai au partea bună că sunt înradite cu a noastră și că conțin toți terminii pe cari viața modernă îi pretinde. Noi am împrumutat de la Latini, deci dintr-o limbă care, mîrtă de două mii de ani, nu mai corespunde cerințelor vieții noastre, sau am împrumutat de la Germani sau Unguri, cari pe lângă că ne sunt străini ca gândire, vorbesc niște limbi, cari sunt departe de a fi ajuns precisiunea aceea clasică a expresiunii ca cea franceză. Când însă am luat de la Francezi, am fost mai catolici de cât Papa și ni-am umplut limba cu monstruosități ca „acest janre (pronunțat janîr!) nu-mi place” etc. De multe-ori credeam că luam de la Latini, de fapt traduceam însă în latinește o gândire germană sau magiară, că în *repășesc* (zurück-treten; vissza-lépni).

Am accentuat că în România cei cari au introdus neologismele au fost *artiști* cu bun simț. Căci numai bunul simț ne poate servi de criteriu până unde putem merge cu aceste

împrumuturi. Când o damă, care de altfel vorbește nemțește cat se poate de rău, zice: „ce *feș* e băiatul acela și câte *vișuri* știe să spună!” sau alta, care a învățat la școala ungurești, va zice: „am dureri de cap, m'am *ciumurit* mîncând varză”, întocmai ca mahalagiul care ne spune că a *contractat* o *bronșită*, de sigur că își poartă și unul și altul limba cu niște neologisme, cari nu-s necesare, existând expresii neaoșe românești cu cari le puteau substitui. Dar' recurgem la neologisme și din *comoditate*, fiind neobișnuiți să ținem la aceea, ca să vorbim frumos și curat, fiind lipsiți de bun simț. Mai greu e însă să ști dacă trebuie să întrebuințezi bună-*ora* neologismul *presupun* sau cuvîntul românesc *bag sama*. Ai de ales într-o cuvînt simplu cu un sens propriu, dar' străin, și într-o combinație de cuvinte neaoșe, dar' cu mai multe sensuri, căci *bag sama* poate însemna și „observa”. Probabil că într-o scriere științifică, unde e nevoie înainte de toate de claritate, va fi preferit neologismul *presupun*; ear' într-o poezie cuvintele *bag sama*. Criteriul, singurul care există, nu-i nici gramatica, nici dicționarul, ci gustul, bunul simț al scriitorului. Ear' această însușire se câștigă numai prin lectura marilor stilisti.

(Va urma.)

Ar trebui apoi să se pună mai mare pond pe *școala de repetiție*, care — durere — pe cele mai multe locuri nu e îngrijită aproape de loc. Băieții ajunși în această școală sunt mai mari, mai pricepuți, mai apti pentru primirea de cunoștințe teoretice și practice din toate obiectele de învățământ, menite a pune basă culturi generale a poporului de rând.

Prin prelegeri sistematice, plăcute și regulate, elevii școlii de repetiție ar câștiga o *plăcere* pentru *carte*, care i-ar îndemna și la etatea mai înaintată a se ocupa cu scrisul și cu cetitul cărților folosite.

O îngrijire corespunzătoare a școlii de repetiție deci se impune cu totă insistența, din toate punctele de vedere.

Ar fi apoi actuală și foarte necesară regulamentul *catechisatului adulților* și ținerea lor în o mai strinsă legătură cu școala și biserica. Acesta s'ar pute face, fie prin întrunirea adulților în reuniuni, fie pe altă cale. Că de ce mare însemnătate este acesta, o dovedesc statele străine, ba chiar și în statul nostru celelalte națiuni, cari luptă din resputeri și cu totă energia la întrunirea tinerimii în reuniuni.

La noi catechisatului adulților ar trebui să li-se impună preoților cu totă strictețea. Învățătorii ar avea să instruiască tinerimea în coruri bisericesti și lumești, cari ar trebui să fie o continuare a corurilor întemeiate în școala de repetiție. Mai ținându-se tinerime din când în când și prelegeri cu subiecte plăcute morale, economice, etc. iată că am pus o basă solidă creșterii morale-religioase a tinerimii noastre. Constrângerea elevilor școlii de repetiție și a tinerimii la cercetarea regulată a bisericii e o condițiune indispensabilă pentru creșterea lor religioasă-morală.

În fine spre a ține întreg poporul în mai strinsă legătură cu biserica și școala, de la leagăn până la mormânt, ar fi de tot necesar și folositor, dacă s'ar întrupa ideea sublimă a Escelenței Sale dlui Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, împărtășită în pastorală de la 30 Novembre a. tr. nr. 12,000 Fres.

Dacă preoții și învățătorii noștri, — fie și alternativ — ar ține poporului cel puțin în fie-care lună câte o conferință cu subiecte morale, naționale, economice etc., poporul s'ar convinge și mai mult despre necesitatea dezvoltării sale intelectuale și morale, ar perde cu timpul cu totul aversiunea ce în multe locuri o are față de școală, ar ști mai bine aprecia pe preoții și învățătorii sei, ar avea o mai mare atragere către biserică și școală și le-ar îngrijii cu mai multă trageră de inimă și cu îndoită jertfă.

Îngrijindu-ne de cultura poporului nostru în felul de până aci arătat, credința și naționalitatea noastră ar avea o fortăreță de care nici un dușman cu nici un felu de arme nu s'ar mai pute apropia.

Las nediscutate cu această ocaziune alte cerințe indispensabile pentru promovarea culturii poporului nostru, precum: îngrijirea mai intensivă pentru cercetarea școlii și a bisericii, îngrijirea mai corespunzătoare pentru prevederea școlărilor cu cărți la începutul anului școlar, îngrijirea edificiilor și grădinilor de școală, solvirea mai regulată a salariilor învățătorilor, înființarea de biblioteci prin parohii, necesitatea respectului, stimei și sprijinirii împrumutate dintr-o învățător și inteligența noastră, și în special dintr-o învățător și preoții noștri, etc., și trec la o altă condițiune necesară pentru ca școlile noastre să-și poată ajunge scopul.

Înțeleg o *controlă* mai severă. Dar' despre acesta în articolul următor.

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea catedralei metropolitane preoțimea și învățătorimea noastră din tractul *Câmpeni* a subscris următoarele contribuiri benevole:

a) preoțimea:

1. Romul Furdul, proto-presbiter, și soție-sa Ana n. Gall,	cor. 200
2. Nicolae Nicola, capelan în Arada, și Ana Nicola n. Condor (acum răposată)	" 300
3. Demetriu Goia, paroh în Sohodol, și soția-sa Elena	" 200
4. Mihail Candrea, paroh în Négra-de-jos, și fiul său Nicolae, capelan	" 150
5. George Scrob, paroh în Sécătura	" 100
6. Nicolae Palade, paroh în Câmpeni,	" 100
7. Ioan Todea, paroh în Albac	" 100
8. Ioan Nicola, paroh în Arada	" 100
9. Constantin Cotișel, paroh în Certege	" 100
10. Nicolae Oneț, paroh în Peleș	" 100
11. Simion Marcan, paroh în Gârda-de-jos	" 100
12. Ioan Gligor, paroh în Ponorel, și soție-sa Ana n. Cârjă	" 100
13. Nicolae Banciu, paroh în Vidra-de-jos, și soție-sa Elena	" 100

b) învățătorimea:

1. Iosif Cotișel (Certege)	cor. 50
2. Avram Sêrbu (Câmpeni)	" 20
3. Ioan Luca (Vidra-de-sus)	" 20
4. Vasile Palade (Gârda-de-jos)	" 20
5. Ioan Hristea (Sécătura)	" 10

Procesul „Cărții de aur“.

— Recursul de nulitate. —
(Fine).

III. Trebuie anulat sentința în temeiul punctului 8 din § 384 al procedurii penale, din cauză că în firul pertractării finale s'a dat cetire astorfel de scrisori, cărora conform legii nu ar fi fost permis să se dea cetire, cetirea însă s'a făcut totuși, în butul protestului ridicat de apărătoriu. Și s'a făcut această cetire așa:

1. Decisul judecătoriei de presă adus la propunerea mea cu privire la ascultarea de experți și martori, și motivarea lui, au fost cetite de pe hârtie, pe când acelea trebuiau comunicate verbal, deore-ce întreaga procedură la curtea cu jurați e verbală.

2. Mai departe, în firul motivării decisului de mai sus s'a dat cetire următoarei propozițiuni contrare procedurii procesuale, aptă a influența și diriga opinia juraților: „pentru-că culpabilitatea acusatului poate fi statorită și fără ascultarea de experți și martori, ear' faptul, că publicațiunile cuprinse în opul „Cartea de aur“ și inerminate, au fost publicate deja înainte de acesta în alte opuri istorice, în asemenea textuare, fără să fi fost urmărite și pedepsite, — poate servi numai de motiv atenuant.“

Conform §-lui 349 din procedura penală jurații sunt datori: „să cumpeniască cu egală grijă și imparțială conștiințitate, atât dovedile aduse contra acusatului, cât și cele pentru apărarea lui, și conform convingerii câștigate din acelea să hotărască asupra culpabilității acusatului“. Judecătoria n'a fost deci îndreptățită să-și declare a priori opinia proprie cu privire la putința de a constata culpabilitatea acusatului; n'a fost îndreptățită să categoriseze și caracteriseze o oferită dovadă de experți și martori; nu a fost îndreptățită să enunțe, că și fără faptul imbiat spre dovedire, ori chiar și în butul aceluia, culpabilitatea acusatului poate fi statorită, și că dovada aceea poate servi numai la mitigarea

pedepsei ce avea să fie dictată, — pentru-că procedura aceasta nu e altceva decât influențarea convingerii juraților, ceea-ce lovește în procedura procesuală, și este egală cu instruirea, că și fără nici o dovadă se poate enunța culpabilitatea.

3. S'a dat cetire, în butul protestării apărătorului, și astorfel de părți din „Cartea de aur“, cari nu formau obiect al acuzei, apoi legilor uniunii, pe când amăsurat §-lui 313 din procedura penală se poate da cetire numai documentelor ce stau în nex cu delictul; cele cetite însă nu sunt documente, ci numai singuraticile părți din „Cartea de aur“.

IV. Trebuie anulat sentința în temeiul alineei a) din punct 1. al §-lui 385 al procedurii penale, pentru-că conform stării faptice, statorite și redat în motivele sentinței, fapta mea nu statuază nici delictul provocării directe la nesupunere față cu legile, calificat în alineă 1 a §-lui 172 din codul penal, nici delictul agitării contra naționalității, cuprins în alineă a doua a §-ului 172 din codul penal și nici delictul atacării puterii obligătoare a legilor, cuprins în § 173 al codului penal, întru cât conform stării faptice acceptate ca adevărată, intenția, care conform §-lui 75 din codul penal este inomis necesară la comiterea ore-cărui delict, — din fapta mea este eschisă.

A nime, conform motivelor sentinței judecătorei de jurați, on. judecătore a acceptat ca adevăr, va să zică, a considerat ca stare faptică dovedită:

a) că datele cuprinse în cartea mea, înainte de mine au mai fost publicate și în alte opuri istorice, în asemenea textuare, fără a fi fost pedepsită publicarea, de ore-ce „acesta e scusa necombătută a acusatului“, deci faptul acesta e admis ca fapt adevărat;

b) că atunci, când am publicat și comentat proclamația și discursul lui Bărnuțiu, emise înainte de sancționarea legii „uniunii“, eram în greșita părere, că acelea se refer la legi ce nu sunt în vigoare; acesta încă „e o scusă necombătută a acusatului“, deci faptul acesta a fost acceptat ca adevărat.

Faptul adevărat, cuprins sub a) statorite privitor la toate trei delictele de cari sunt declarat vinovat, că textul de sub punctele 1—16 e numai reproducere, că adevărat tot-acelea date și tot sub vigoarea codului penal de acum au fost deja publicate de alți autori, opurile acestora au fost prezentate procuraturii regesti, conform obligămintului, au trecut prin revisie, și procuratura regescă, amăsurat datorinței, nu a împedecat răspândirea și punerea lor în vinzare, li-a dat curs liber, fiind-că nu a aflat că s'ar cuprinde în ele delictele circumscrise în pct. 1. și 2 din § 172 și în § 173 ai codului penal. Astfel, în circulația publică am aflat și eu datele reproduce în opul meu intitulat „Cartea de aur“, din grația procuraturii, libere și admise, și astfel prin reproducerea lor n'am comis altceva, de cât un lucru, care deja ex offo era liber, admis, acceptat; și astfel conștiința mea era îndreptată întru sevârșirea unui fapt neescepțional, aprobat de autoritățile competente, și astfel fiind condusă conștiința mea, nici n'a putut intra în convingerea mea și nici nu s'a putut trezi în hotărârea voinței mele intenția de a comite delict, fapte oprite prin codul penal.

Motivul acesta eschide cu privire la toate trei delictele constatarea criteriului de delict; dar' afară de acesta, împrejurarea cuprinsă în punctul b) de asemenea eschide criteriul delictului provocării directe la nesupunere legilor (1 ex 1848 și 43 ex 1868) și al delictului atacării puterii obligătoare a legilor (1 ex 1848 și 43 ex 1868), circumscris în § 173 al codului penal, pentru-că Bărnuțiu și-a publicat proclamația în 25 Martie 1848, și pentru-că Bărnuțiu și-a rostit discursul în 15 Maiu 1848, deci reproducerea și publicarea acestora nu se poate referi la art. de lege 43 din 1868 care a fost adus cu douăzeci de ani mai târziu, și nici la art. de lege 1 din 1848 de la Cluj, pentru-că și acest din urmă a fost sancționat în 10 Iunie 1848, și astfel în 25 Martie 1848 și în 15 Maiu 1848 nu era încă votat și nu fusese sancționat. Față cu legi votate mai târziu, prin proclamațiuni emise înainte de votarea acestora și prin discursuri rostite asemenea înainte de votarea acestor legi nu se poate nici provoca la nesupunere, nici a le ataca puterea obligătoare, pentru-că în contra lucrurilor neesistente

e curată imposibilitate a comite fapte oprite, a greși contra lor.

V. Preponderanța împrejurărilor tenuante, prezentate în firul apărării, indicau aplicarea nu numai a §-lui 91 din codul penal, ci și al §-lui 92, și astfel și scrierea la minimul admis de lege a pedepsei ce eventual avea să fie dictată.

În temeiul tuturor acestora, rog on. judecătore de jurați, să binevoiescă a înainta Inclitei Curie reg. ungare acest recurs de nulitate al meu, împreună cu toate actele procesuale referitoare la cauza aceasta, pe carea o rog cu profundă stimă, ca să binevoiască a nimici sentința condamnatore, împreună cu întreaga procedură, respective a mă achita de sub acuză. — Cu stimă

Teodor V. Păcățian
locuitoriu în Sibiu.

Un adaus la lupta contra tuberculozei

de Dr. Hermann Süßmann, fisic comitatens.

(Fine).

Al doilea dintr-o scopurile amintite — împedecarea posibilă a răspândirii agenților morbiți — nu e de mai mică însemnătate de cât cel dintâu — scăderea dispoziției.

Mai întâu trebuie îndepărtate număratoarele și respiratoarele cuiburi de infecțiune din mediul, pe care îl primejduesc pe lângă totă grija, având a le concentra în câteva locuri și anume adăpostind pe cei cu tuberculoză înaintată, în spitale, unde în urma întocmirilor stabilimentului se poate da bolnavilor ajutor mai intens și mai corespunzător de cât a casă, ear' casurile mai ușoare, cari ofer în temeiul speranță, că-și pot recăștiga sănătatea și capabilitatea de a agonisi, în așa numitele stabilimente populare în clima regiunilor înalte.

În ambele aceste institut bolnavii se pot instrua asupra pericolității sputului, asupra căilor de răspândire ale agenților morbiți, asupra modului de traiu ce trebuie să observe, cum și să se obicinuescă a întrebuința scuipătoare portative.

Concentrarea isvôrelor de infecțiune își are marginile sale. Durere, raporturile privitoare la răspândirea agenților morbiți ai ofitei sunt cu mult mai nefavorabile de cât la alte bôle infecțioase. La scarlatină, difterie etc., bolnavul stă în pat, respective în odaie, până când mai e infecțios, nu tot așa și otiticosul. Factorul vindecător principal al tuberculozei pulmonare este tocmai petrecerea în liber. De aceea ocaziunea e extrem de favorabilă pentru a se răspândi agenții morbiți în depărtări.

Contra acestui pericol nu avem mijloce absolut sigure. E bine, ca la toate ocaziunile, în școală și biserică, în reuniuni și la convêniri, să se instrueze toate păturile populațiunii, cum se poate feri de infecțiune bolnavul și împrejurimea acestuia.

Răspândirea se mai poate împedea prin o permanentă supraveghiere a școlilor, internatelor, fabricelor, atelierelor etc., cu un cuvânt a tuturor institutelor cari sunt supuse inspecțiunii autorităților, prin cercetarea elevilor înainte de a-i primi în aceste institut.

E destul un singur oficos în un astfel de institut, pentru a planta mai departe germenele bôlei.

Deja Năgeli zice: „Toți schizomizii sunt în stare a se amesteca cu aer numai uscați, pulverizați, ei nu se pot desface nici odată de lichide sau de pe locuri umede“.

Pentru acest motiv trebuie îngrijit, ca baccili să nu se poată usca. Scuipătorele umplută cu apă, atât de urgisită, să devină o trebuință a locuitorilor pe strade, în locuințe și oficii, în școle și ateliere etc., fie-care om să se dedee pe încetul a scuipa în aceste scuipătoare.

Dar' pentru a pute deschide pe întreaga linie o luptă sistematică contra dușmanului, care ne rîde mîduva, e trebuință de sprijinul, de conlucrarea medicilor și a face obligătoare anunțarea nu numai a casurilor de mîrte și a schimbării locuinței oficoșilor — cum s'a dispus în comitatul Sibiului încă la 1898, — ci a tuturor astorfel de îmbolnăviri.

Termin, provocându-mă la sfatul înțelept al lui Koch: „Vrînd a combate bôle nu e permis să ne risipim puterile prin dispoziții neesențiale și neeficace, ci trebuie să tăiem răul de la rădăcină“.

† Ioan Rusu.

Iu zorile zilei de 2 April n. a trecut la viața cea eternă Ioan Rusu, medic comunal în Brad, cassariu la „Crisana“, membru al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura porului român“, „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“ etc., lăsând în profund doliu pe neconsolabila și credincioasă sa soție Ecaterina Rusu n. Puticiu.

Osemintele fericitului defunct s'au depus spre odihnă eternă în cimitirul bisericeii gr.-or. din Brad la 4 April n. cu modestia și cumpătarea dispusă prin testamentul repausatului, dar' cu stîmă și venerațiune, însoțit de amici și cunoscuți numeroși.

Ioan Rusu a fost un caracter catonian. Model de energie și omenie.

Venit în Zarăndul clasic din Uioara-mureșiană pe la 1864, intrat prin legătura cununiei cu consorta Ecaterina Puticiu, a fost în tota viața sa un fiu devotat al nămolului său.

Om muncitor și cruțator, dar' fără descendenți direcți, averea sa însemnă în întreaga viață, prin testamentul său pregătit de notariul public regesc din Abrud în limba română încă prin Iuliu 1900 și înțarit prin codicilul, pregătit cu not. public regesc din Baia-de-Criș în vara anului 1901, — a testat-o parte fondului gimnasiunii publice român gr. or. din Brad, parte Asociațiunii. Pe sîma văduvei a dispus dreptul de usufruct până va trăi, ear' după trecerea ei la cele eterne, averea testată gimnasiunii va trece în posesiunea fondului gimnasial, ear' din cea testată Asociațiunii se va compune „Fundațiunea Ioan Rusu și Ecaterina Rusu n. Puticiu“ din ale cărei venituri 30% s'vor capitaliza, ear' restul se va distribui ca stipendii studenților români, cu iubire de limba lor maternă, fără deosebire de confesiune.

Esecutor testamentar a instituit pe „actualul director gimnasial din Brad“, care e dl George Părău.

Binecuvîntată fie memoria fericitului binefăcătorului al nămolului său, care cu cuvîntul și cu fapta a dat semenilor săi exemplu de a jertfi tot prinosul muncii lor cinstite pe altariul cultului național! O astfel de faptă măreță ridică pe fericitul Ioan Rusu între nemuritori și-i asigură atât lui cât și neconsolabilei sale văduve binecuvîntarea posterității: viața cea eternă!

In pace! Dr. P. O.

NOUTĂȚI

Parastas în Rășinari. După cum am fost anunțat, — eri, Duminecă, s'a ținut parastas în Rășinari pentru odihnirea sufletului repausatului și mult regretatului Dr. D. P. Barcianu. Raport detaliat vom da în numărul viitor. Anticipăm însă, că vorbirea ocazională a domnului archidiacon, asesor consistorial, Dr. Miron E. Cristea, a fost de tota frumuseța, și ca fond și ca formă.

Din Brașov. Eri, Duminecă, dl paroh Dr. Vasile Saftu, a ținut o frumoasă predică în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, care a fost ascultată cu mare evlavie din partea numărului public asistent. Trimitîndu-ni-se textul ei, o vom da în numărul viitor în întregime.

Reducerea serviciului militar. Cum raportă ziarul din Viena, M. Sa împăratul și rege al nostru a dispus ministerului comun de război să elaboreze proiect de lege pentru reducerea serviciului militar activ de la 3 la 2 ani. Proiectul va fi prezentat dietelor în sesiunea din toamna viitoare. O altă versiune ne spune, că M. Sa numai în principiu a acceptat reducerea serviciului militar de la 3 la 2 ani, și că ministrul comun de război a fost însărcinat numai cu facerea unui raport amănunțit către delegațiunile despre rezultatele ce le-a dat studiarea acestei chestiuni. Mai verosimilă ni-se pare versiunea aceasta din urmă.

Primariul Vienei. M. Sa a binevoit preagrățos a întări alegerea cădută de nou pe Dr. Karl Lueger, ca primariu al Vienei.

Concert în Brad. Meseriașii români din Brad aranjază luni, a doua zi de Paști, concert și petrecere în favoarea „fondului de ajutorare al învățăcelilor și sodalilor meseriașilor români din Brad“, avînd la concert cooperarea corului din Săcărâmb. Prețul biletelor loc I. cor. 1-60, loc II. cor. 1-20, loc III. cor. 1. Prezent al comitetului arangiator e prof. gimn. V. Boneu, cassariu învăț torial Ioan German.

Procesul „Cărții de aur“. Înalta curie din Budapesta a pus termin de judecată pentru recursul de nulitate înaintat ei în procesul pentru „Cartea de aur“ pe 30 April n. c. Atît acusatul, dl T. V. Păcățian, cât și apărătorul seu, dl Coriolan Brediceanu, se vor prezenta în persoană în ziua de judecată în fața supremului for judecătoresc, acest din urmă pentru a face întrebuintă de dreptul ce i-l dă legea (noua procedură penală) și a susține și cu graiu viu în fața înaltei Curii punctul de vedere pe care s'a pus apărarea în pocesul acesta.

Calendariu confiscat. Jud.-le de instrucție al tribunalului din Sibiu dl Gödri s'a prezentat Mercuri la tipografia Tribunei însoțit de subprocurorul Premesberger și de asistentă polițială, ca să confiscă „Calendariul Poporului“, pe motiv că în partea literară ar conține agitație în contra statului. Tipografia msi dispunea încă de zece exemplare, pe cari judele le-a luat cu sine. Dificultate sunt următoarele părți ale Calendariului: „Credeul Românului“, „Biografia lui Avram Iancu“ și unele părți din „Revașul anului“. Pentru Credeu și Revaș a primit responsabilitatea autorul, dl Victor Lazar, ear' biografia lui Iancu e scrisă de un profesor din Iași.

Centenariul Bruckenthal. Joi, în 9 April n. s'au împlinit o sută de ani de la mărtea lui Samuil de Bruckenthal, marele bărbat al Sașilor, fost guvernor al Ardealului sub dominația împărătesei Maria Teresia. Memorabila zi a fost serbată în Sibiu cu mare solemnitate. La orele 3 și jumătate consistoriul bisericeii evanghelice săsești, în frunte cu episcopul Dr. Müller, (îmbrăcat în ornat), a plecat de la reședința episcopescă la biserica cea mare săsească din piața mică. Trecînd pe lângă palatul Bruckenthal din piața mare, aci s'a alăturat la convoiu întreaga inteligență sașă din Sibiu și jur, care se adunase în curtea cea spațioasă a palatului. În fruntea convoiului mergeau 10 Sași îmbrăcați în vechiul costum național săsesc. Convoiuul trecea printră spaliul ce l'formau elevii de la diferitele școli săsești din loc. În biserica s'a cântat două piese, ear' vicariul Dr. Deutsch a ținut vorbire comemorativă, ascultată cu mare atențiune, despre viața și faptele marelui fiu din trecut al națiunii săsești.

La Roma. Escursionistii români au plecat Sâmbătă dimineața din București, pe la Predeal-Budapesta la Roma, sub conducerea domnului profesor universitar G. Tocilescu.

Parastas. Sâmbătă în 11 April n. c. s'a celebrat în biserica din Sibiu suburbiului iosefin, cu multă solemnitate de Preacuvioșia Sa dl Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel și director seminarial, obicinuitul parastas la 40 de zile, intru amintirea demnului servitor la altarul Domnului, fericitul protopop emeritat al tractului Geörgiu Sabin Piso.

Fericitul a părăsit turma lui încredințată 70 de ani, cu mult zel și abnegațiune, ce i-a asigurat neperitoare memorie între ai sei. În 1848 a fost decorat de Majestatea Sa cu crucea de aur pentru merite, apărînd în vremile resvătate din 1848/9 cu multă bravură și devotament bunul erarial, a cărui pază lui s'a încredințat atunci în Săcărâmb și ținutul seu.

Prezenți au fost rudeniile defunctului și public numeros.

Cântările funebrele au fost pîntrîndor executate de corul elevilor din seminarul „Andreian“.

În memoria lui Vasile Maniu. Se scrie din București, că Marți, săptămîna trecută, la orele 2-30 p. m., a avut loc acolo, în sala teatrului liric, festivalul dat de elevii institutului „Virgiliu Popescu“ pentru ridicarea unui bust marelui patriot Vasile Maniu, originar din Banat. Programul serbării a fost foarte bine întocmit și tot astfel executat. La ridicarea cortinei toți elevii liceului, așezați după înălțime, cu steagul în mijloc, au intonat „Imnul Regal“, ascultat în picioare de sala întreagă. Au urmat apoi mai multe coruri, executate de elevi sub conducerea dlui profesor Const. Grigoriu, cari mai tôte au fost bisate. După prima parte a programului, dl profesor Gr. Tocilescu a rostit o caldă cuvîntare asupra lui Vasile Maniu, arătînd partea însemnată pe care acest patriot a luat-o în luptă pentru redemptarea poporului român. Apoi s'a desvîlit bustul, foarte bine executat în marmură. În partea 2 a a programului, elevii au executat: lupte antice, sub conducerea dlui profesor Savu; piramide libere și pe scări, sub conducerea domnului profesor C. Constantinescu; dansuri naționale, sub conducerea domnului profesor Moceanu, cari tôte au fost aplaudate cu căldură. Serbarea s'a terminat cu „Visul României“, o alegorie națională într'un act de dl G. Grigoriu, jucată de elevii institutului. Festivalul dat de elevii institutului „Virgiliu Popescu“ (asemenea originar din Banat) a avut o frumoasă reușită

și a produs o impresiune din cele mai înalțătoare asupra publicului, care umplea sala.

La „Masa studenților“ de la gimnasiul public român gr. or. din Brad au încurs următoarele contribuiri benevole: 1. de la institutele de credit și economii: a) „Albina“ din Sibiu 400 cor., b) „Victoria“ din Arad 500 cor., c) „Crisana“ din Brad 100 cor., d) „Doina“ din Cămpeni 100 cor., e) „Iulia“ din Alba-Iulia 100 cor., f) „Auraria“ din Abrud 50 cor., g) „Sebeșana“ din Sebeș 25 cor., h) „Lipovana“ din Lipova 20 cor., i) „Dunăreana“ din T. Kubin 15 cor., 2. de la corpul profesoral din Brad ca cunună eternă pentru fer. Ioan Rusu, medic gimnasial, repostat la 2 April a. c. 17 cor. 3. de la Dr. Pavel Opiș, prof. gimnas. și familia ca cunună eternă pentru fericitul seu naș Ioan Rusu, medic în Brad 10 cor. 4. de la Petru Tisu, adv. Panciova, binefăcătoriu pe viață 20 cor. La „Fondul elevilor morboși“ de la gimnasiul public gr. or. din Brad, ajutor de la „Albina“ din Sibiu 200 cor. La „Fondul Șaguna“ de la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu menirea de a provede studenții miseri cu cărți de studiu, ca cunună eternă pentru fer. Ioan Rusu, fost cassariu la „Crisana“, de la societatea „Crisana“ din Brad 30 cor. Maritimșii binefăcători primescă expresiunea profundei mulțămite! Brad, 7 April 1903. Comisiunea administrativă: Georgiu Părău president, Dr. Pavel Opiș cassariu.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Cântările funebrele“ pentru cor bărbătesc în 4 voci, de Dimitrie Cuișanu. Broșura cuprinde pe 19 pagini următoarele cântări: 1. „Români mult cercată“, Imn, la mormîntul marelui Andreiu, textul de Z. Boiu. 2. „Amin“, Troparele: „Cu duhurile drepților“ și „Tu ești Dumnezeu, carele te-ai pogorît în iad“. 3. Tote răspunsurile la Ectenii. 4. „In veci pomenirea lui“. 5. „Cu adevărat deșertăciune sunt tôte“. 6. Cu sînții odihnește Christose“. 7. „Venii fraților să dăm mortului sîrutarea cea mai de pe urmă“. 8. „Sfinte Dumnezeu“. 9. „Plîng și mă tînguesc“. 10. „Aliluia“ și Tropariul: „Cela ce cu adîncul înțelepciunii... la Parăstase. Aceste cântări, în broșuri legate, se pot procura de la librăria archidieceșană în Sibiu cu prețul de 2 corone și 20 fil., plus porto postal nerecomandate 10 fil., recomandate 55 fil. On. Redacții ale ziarelor românești sunt rugate a reproduce acest anunț.

„Romana“. Sub acest titlu a apărut și ni-s'a trimis o broșură frumoasă, în care e descris și explicat minunatul nostru dans național „Romana“. Broșura conține totodată și compoziția musicală la acest dans, după compunerea ei originală. Broșura are o prezentare drăgălașă, e tipărită pe hîrtie fină în tipografia A. Murășanu din Brașov. Textul e scris paralel în limba română și germană. Afiam în broșură și o poezie de fericitul Iacob Murășanu, intitulată „Romana“, în care în versuri e explicat acest dans frumos. Autorul broșurei se subserie: Tanarul din Dumbrău, Popa. Broșura se estinde pe 2 pagini mari + compoziția musicală (8 pagini). Prețul e 2 cor. 50 fileri.

Jurnalistica noastră. Șaguna, Kossuth. Dualismul. Partidul kossuthist. Loc Românilor independisti! Acest lung titlu îl poartă o broșură acum de curînd apărută în Caransebeș ca produs al minții unui „Cap de leu“, sub care pseudonim se ascunde avocatul și înflăcăratul kossuthist: Florea Bozgan. Scriitoriul broșurii combate, după cum singur recunoște (pag. 21), „într'un stil prea ascuțit și într'un ton prea vehement“ politica actuală și cea din trecut a Românilor, cari trebuiau să mîergă la 1848 cu Kossuth, ear' nu cu Viena! Se plînge apoi că jurnalistica română îl desconsideră, și nici notiță nu a luat despre celelalte două broșuri ale sale: „O întorsătură“ și „Noaptea primă“, dar' de-și trîntit de cătră ea la pîmînt, își ia totuși rămas bun de la dînsa, cu salutul românesc: „Noroc și bine“. Autorul broșurii ne spune însă, că acusele sale aduse jurnalisticii române nu se refer la foile „Telegraful Român“, „Unirea“ și „Libertatea“. Cât pentru noi, îi mulțămim pentru-că ne-a scos din șirul celor „păcătoși“.

„Invetătura și folosele ei“. Din „Biblioteca Poporului Român“ a apărut broșura a 6-a, conținînd două conferențe („Invetătura și folosele ei“ și „Fiți economi buni“) de învățătorul George Maican din Tîrnăveni-române. Pe lângă acestea broșura mai are și un adaus de diferite sfaturi practice. Costă 20 fileri și se vinde în tipografia „Poporul Român“ în Budapesta, strada Vörösmarty nr. 60-a.

„Iisus Christos, cu cuvintele sfințitei scripturi“, de Dr. Petru Barbu. Revista bisericească din București, „Biserica ortodoxă română“, anunțînd în numărul din urmă apariția acestei cărți, și reproducînd din ea capitlul despre Botezul Domnului, îi face armătoarele favorabile aprecieri:

... „Se vede că autorul, în descrierea Botezului Domnului, ca și în celelalte descrieri din întreaga sa carte, nu întrebuintează cuvintele sale, ci cuvintele Sfinței Scripturi, căutînd cu tot dinadinsul să ne pună înaintea tot ce au scris Sfinții Evangeliști în privința cutărei sau cutărei chestiuni, pe care ei o au în vedere.

Cu cartea „Iisus Christos“ autorul ne dă Armonia Evangeliilor, basată pe locurile paralele din Sfînta Scriptură, și pe ordinea cronologică a întîmplărilor din viața Mîntuitorului, fie că unele din detaliile vieții Mîntuitorului le au în privire toți patru Evangeliști, fie numai trei, doi sau numai câte unul dintrî ei.

La stabilirea locurilor paralele din Sfînta Scriptură și la înșirarea cronologică a momentelor din viața Mîntuitorului, autorul ne spune, că a consultat părerile exegeților și ale unor autori ai descrierii vieții lui Iisus Christos, îndeosebi pe R. P. Didon (traducerea în românește, făcută de mine și de Părintele Iconom Stavrofor Const. Nazarie) și pe I. B. Lohmann. Cuvintele Sfinței Scripturi le-a luat din Noul Testament, tipărit în sfînta Mănăstire Neamțu la 1818, comparat cu alte Biblii editate în Biserica drept-slăvitore Română, asemănat cu textul grecesc, ediția lui Constant. de Tischendorf.

Așa, că scrierea Părintelui Dr. Petru Barbu e basată nu numai pe Sfînta Scriptură, de ale cărei cuvinte se servește autorul, ci și pe cercetări și constatări științifice.

Cartea de care ne ocupăm umple un gol de mult simțit, și, cum ea este prea bine alcătuită, nu avem cuvinte destule prin cari să putem recomanda mai cu căldură, tuturor creștinilor și în deosebi slujitorilor Altariului, ca să aibă la îndemînă și cartea „Iisus Christos“, căci precum zice și autorul, în „Prefață“, „nu-i cu puțință a fi membru adevărat al Bisericeii fără a cunoște viața pămîntescă a întemeietorului ei: modelul a tota înțelepciunea și virtutea“.

Dr. Const. Chiricescu.

Oficială.

Prin ordinul consistorial de la 12 Octobre 1900 nr. 528/VI s'a dispus, ca oficiile protopresbiterale să raporteze cel mult în termen de 5 zile despre mărtea parochilor din tract, făcînd despre acesta raport cu speciala considerare la regularea întregirii din vistieria țerii. Raportul acesta are să cuprindă:

1. Datul repausării parochului, cu numirea parochiei în care a funcționat.
2. Numele văduvei rămasă.
3. Numărul și numele copiilor orfani și minoreni.
4. Numărul și numele copiilor majoreni și ocupațiunile lor.
5. Starea materială în care a rămas văduva și orfanii.

Multe oficii protopresbiterale nu observă acest ordin de o necesitate specială, presupun a fi satisfăcut acestui obligămint, dacă fac raportul impus prin Regulamentul parochial, notificînd pe scurt mărtea și așternînd inventariul parochiei, acum vacante. Dar' pe lângă acest raport se cere altul special cu datele de mai sus, și spre a se evita eventualele greșeli de împotocolare, se se scrie sun în partea dreaptă nota: „In cauza dotațiunii clerului“.

Alte oficii protopopești notifică scurt numai mărtea. Asta nu-i de ajuns, ci trebuie detaliate cele cerute în punctele 1—5.

[45] 1—1

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Venerabilul Consistoriu arhidiecesan cu datul 3 Decembre 1902, nr. 12379 Bis., comuna bisericească gr.-or. Jimbor, protopresbiteratul Cohalmului, comitatul Odorheiului, dă în întreprindere **edificarea bisericii sale** pe cale de licitațiune publică minuendă, ce se va ține în 8/21 April a. c. 10 ore a. m. în locuința episcopului I Ion Stefan.

Prețul strigării este 4292 cor. 79 fil., în care sumă nu e socotit materialul ce lăsa comuna: cărămidă, var, pământ, nisipul, țigla și lemnele de bărdășit.

Licitanții au a depune un vadiu de 10%.

Planul și preliminarul de spese, cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parochial din Mercheașa.

Jimbor, în 25 Martie st. v. 1903.

Pentru comitetul parochial:

Ioan Bercan
paroch.

Ioan Stefan
episcop I.

Ioan Cozocca
episcop II.

Vidi:

Nicolau D. Mircea
prot.

Dr. Iosif Blaga

Analise psihologice.

Lecțiuni de psihologie

pentru învățământul secundar

Prețul cor. 2.50 + 20 fil. porto.

Se poate procura de la **Librăria arhidiecesană din Sibiu.**

Idei pregătitoare
în Pedagogie

de
Dr. Petru Șpan.

Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Se poate procura de la **Librăria arhidiecesană din Sibiu.**

In **Tipografia arhidiecesană**
a apărut:

ACAFTISTUL

Preasfântei

Născătoare de Dumneșu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Pășchalie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat	fl. —.85
jumătate pânză	1.05
în piele roșie	1.25
Ediția fină în piele neagră	2.—
piele chagrin	2.60
în mătase	3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei arhidiecesane Sibiu.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un train neregulat și-au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârșiri de stomach, Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din buruieni renumite și recunoscute ca tănădnitoare, cu vin bun; întărește și învioră organismul de mistuire al omului. Vinul de buruieni delată conturbațiile de mistuire și influențează puternic asupra noii formări de sânge sănătos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de buruieni bôlele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întârzie nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de buruieni.

Constipațiile cu urmările lor neplăcute, **maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie**, precum și conglomerarea sângelui în ficat, splină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delatără inte cu vinul de buruieni. Vinul de buruieni delatără mistuirea grea și depărtăză prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sânge și a stării bolnăvicioase a ficatului. **Lipsa de apetit și reaua dispoziție**, precum și durerile de cap și nopțile pierdute (insomnie) consumă adeseori încetul cu încetul multe persoane. Vinul de buruieni dă slăbitei puteri de train un nou și proșpăt impuls. Vinul de buruieni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrirea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sângelui, calmăză nervi excitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțumită dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vânzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu: Turnisor, Seliște, Ocna, Slimnic, Șeica-mare, Noorich, Avrig, Tâlmăciu, Boița, Cismădie, Poplacas, Gurarului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Piant-de-sus, Petrișel, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihalt, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Medioș, Blăjeș, Sânt-Mărtin, Ibașel, Băna, Agnita, Cincu-mare, Boholț, Făgăraș, Beclean, Câmpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Humeș, Hăgeș, Luncani, Puș, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate localitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se ceară anumit:

Vinul de buruieni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sânt: Vin de Malaga 450,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireș 320,0, Coacăză, Anis, Rădăcină „Helen“, iarbă ferului americană, Rădăcină „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Toate acestea se amestecă.

un. dem. [1] 2—12

ICONE SFINTE

pictură de mână în oleu, pe pânză, pe lemn seu pe tinichea, ține, aluminium etc. în ori-și-care mărime pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Librăria Tipografiei arhidiecesane

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

Archangelul Mihail
„ Gavriil
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
„ Simeon
„ Andrei
Evangelistul Ioan
„ Luca
„ Marcu
„ Mateiu
Prorocul Zacharia
Apostolul Iacob
„ Filip

I.

Adormirea Maicei Domnului
Bunavestire
Nașterea Domnului Iisus Christos
Fuga la Egipt
Iisus în biserică de 12 ani
La nunta din Cana
Iisus pe mare
Invierea lui Lazar
Schimbarea la față
Răstignirea lui Iisus Christos
Punerea în mormânt
Invierea Domnului
Înălțarea — Floriile
Tăierea împrejur
Nascerea Maicei Domnului
Pogorirea Duchului sfânt
Nascerea sftului Ioan Botezătorul
Grigorie, Vasilie și Ioan
Adormirea sfintei Ane
Aflarea capului sf. Ioan Botezător.

II.

Iisus pe Cruce
Înălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Tăierea capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasilie

III.

Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George
Maica Domnului
Petru și Pavel
Archangelii Mihail și Gavriil
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					si Icone din Grupa IV.					
	Mărimea in cm.					Mărimea in cm.					Mărimea in cm.					Mărimea in cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
fôrte fine Cor.	39-20	44-80	58-80	81-20	106-40	35—	40-60	51-80	70—	89-60	30-80	37-80	46-20	61-60	78-40	28—	33-60	42—	56—	70—	Cor. fôrte fine.
fine . . „	26-60	29-40	46-20	50—	72-50	23-10	25-90	40-60	49—	65-80	20-30	23-10	35—	43-40	60-20	18-20	21—	30-80	39-20	56—	„ fine.
simple . . „	14—	16-10	18-20	26-20	30-40	12-60	14—	16-10	23-80	32-20	11-20	11-90	14—	21-70	29-40	9-80	10-50	11-40	19-60	26-60	„ simple.

Prețurile indicate în șema de sus sunt a se înțelege numai la icône pictate pe pânză. — Icône pictate pe lemn costă cu 10%, ear' pe tinichea cu 15% mai mult decât pe pânză; pe aluminium și ține vor costa cu prețul metalului întrebuințat mai mult.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapori** din ori-și-ce țesut de materii și de ori-și-ce colóre pe lângă condițiunile cele mai favorabile.